

Mamsell Augusta Mathilda Björkdahl 1816 - 1895

1. Mathildas livslinje

Födelse och barndomsfamilj

Hon föds 1816-11-11 i Ledberg. Senare anges flera alternativ för hennes födelse t.ex. 1817 och 1819-11-11. Hon döps med närvaro av flera "fina" vittnen.

[Ledbergs kyrkoarkiv, Födelse- och dopböcker, SE/VALA/00214/C I/4 \(1800-1860\), bildid: C0016789_00060, sida 140](#)

Hennes föräldrar var Fältväbeln Sven Björkdahl och Charlotta Söderholm. Familjen boende vid Tomta, i Ledbergs församling var som följer:

Svante Björkdahl	född i Ledberg	1767-02-08	Fältväbel	Vigda 1798
Anna Charlotta Söderholm	född i Slaka	1779-04-24	Fru	
Lars Peter Björkdahl	född i Ledberg	1802-11-22	Sergeant	
Charlotta Wilhelmina	född i Ledberg	1809-01-03		
Augusta <u>Mathilda</u>	född i Ledberg	1816-11-11		

[Ledbergs kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/VALA/00214/A I/4 \(1807-1828\), bildid: C0016770_00213, sida 412.](#)

Augustas farfar och farmor var Mjölaren Lars Björkdahl och hustrun Sara Stina Rydberg vid Kränga Kvarn i Ledberg. Augustas morfar och mormor var Kvartermästaren Per Söderholm och hustrun Stina Hammarstrand i Slaka.

Barndom med många flyttar

1825 flyttar Fältväbeln med familj till Leddamålen i Torpa församling. Mathilda är nu enda hemmavarande barn.

[Torpa \(Östergötlands län\) kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/VALA/00382/A I/6 \(1825-1830\), bildid: C0018651_00096, sida 82](#) samt

[Torpa \(Östergötlands län\) kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/VALA/00382/A I/6 \(1825-1830\), bildid: C0018651_00156.](#)

Fältväbeln Sven Björkdahl dör vid Leddamålen (som han äger) i Torpa 1831-01-11. Dödsorsaken är Vattusot.

[Torpa \(Östergötlands län\) kyrkoarkiv, Födelse- och dopböcker, SE/VALA/00382/C/3 \(1792-1843\), bildid: C0018672_00259, sida 496](#)

Mathilda och hennes mor flyttar till Skänninge 1831. Sterbhuset äger fortsatt Leddamålen i Torpa.

[Skänninge kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/VALA/00337/A I/17 \(1830-1834\), bildid: C0018146_00071, sida 120, Nr 135.](#)

Mathilda och hennes mor finns fram till 1834 i Hugnebo, Vårdnäs hos Mathildas syster Charlotta Wilhelmina och hennes familj. Står ej när de kom men de flyttar båda till Skänninge 1834.

[Vårdnäs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00435/A I/9 \(1831-1836\), bildid: C0019046_00063, sida 110](#) . Enligt utflyttningslängd utflyttade Enkefru Björkdahl alldeles i slutet av året. Men Mathilda nämns inte där.

Här tappar jag spåren efter Mathilda och hennes mor i några år. De går ej att återfinna i Skänninge. Jag finner en uppgift att Mathilda finns i Landeryd 1842 och då kom närmast från Kyrkefalla, en församling vid Tibro i Västergötland. Verkade otroligt.

Men efter mycket letande gör jag ett fynd i Kyrkefalla 2019-05-28 : Kyrkefalla (R) AI:5 (1833-1841) Bild 73 / sid 131 (AID: v46374.b73.s131, NAD: SE/GLA/13300), Majorsbostället Friggesby. Även på Kyrkefalla kyrkoarkiv (fr o m 1946 Tibro), [Husförhörslängder, SE/GLA/13300/A I/5 \(1833-1841\), bildid: C0052869_00080](#), sida 130

Innehavare är en kapten de Mare. Här finns en hustru född 1810-08-19 med namn Louise Am. Söderholm också. Hon är dotter till Gustaf Magnus Söderholm en bror till Mathildas mor, dvs en kusin till Mathilda. Mathilda nämnd tillsammans med Underlöjtnant Georg Wilhelm Schmiterlöw (f. 1822-07-03 i Warnum, adel 1768 från annan källa). Hon har kommit från Österg. (troligen Östergötland) och han från Jönköping. Bägge flyttar sedan vidare utan betyg.

1842 eller redan 1841 kommer Mathilda från Kyrkefalla till Landeryd. Kyrkefalla är en församling i Skara stift. Hon bor i Landeryd hos ett par där hustrun heter Brita Maria Söderholm gift med Johan Stockenström. Hon är en moster till Mathilda. Maken dör 1840 och mostern 1846. Mathilda blir där i några år och anges sedan flytta till Ledberg 1846.

[Landeryds kyrkoarkiv, Inflyttningslängder, SE/VALA/00212/B I/1 \(1823-1853\), bildid: C0016756_00063, sida 110](#) Inflyttning 1842-10-16 till Uggletorp som "Demoiselle Björkdahl".

[Landeryds kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00212/A I/8 \(1840-1845\), bildid: C0016745_00146, sida 136](#), Uggletorp. Här anges Mathilda komma från Kyrkefalla i Västergötland redan 1841.

[Landeryds kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00212/A I/9 \(1846-1851\), bildid: C0016746_00155, sida 143](#), Uggletorp. Här står att hon kom 1841.

Bouppteckningen efter mostern Brita Maria Stockenström f. Söderholm hittade jag hos Arkiv Digital på Hanekinds häradsrätt (E) FII:18 (1846-1853) Bild 50 / sid 91 (AID: v76855.b50.s91, NAD: SE/VALA/01545). Bouppteckningen finns också på [Hanekinds häradsrätts arkiv, Bouppteckningar och arvskiften, SE/VALA/01545/F II/18 \(1846-1853\), bildid: C0113502_00054](#)

I denna Bouppteckning, gjord 1846-03-24, finns mycken information om släkten Söderholm. Boets innehåll anges av Mamsell Mathilda Björkdahl ! Änkan Charlotta Björkdahl f. Söderholm, Mathildas mor, är närvarande då bouppteckningen görs. **Hon lever alltså då !** Mathildas och hennes mors egenhändiga namnteckningar finns på slutet av bouppteckningen. Enligt testamente fördelas boet, efter auktion, i tre lika delar till systemen Fredrika Skarin f. Söderholm, systemen Anna Charlotta Björkdahl f. Söderholm och syster-dottern Anna Mathilda Björkdahl. Boet värderades till 1222 Riksdaler Banco.

Vid sökning i gamla tidningar hos Kungl. Biblioteket har jag också funnit att "Fältväbeln Björkdahls Änka, Anna Charlotta Söderhjelm får 20 Riksdaler i änkepension 1846" enligt ÖC 1846-05-13. Även tidigare får hon detta men inte senare. Dör hon 1846 ? Jag har inte lyckats hitta var och när hon dör. Men i Mathildas bouppteckning finns uppgiften att hon är begravd i Ledberg. Men varken hon eller Mathilda finns där bland dagens gravar.

Lång tid i Norrköping

I stället för flytt till Ledberg blev det flytt till Norrköping 1846. Hon flyttar in 1846-11-23 i Hedvigs församling hos en Handlare och Rådman Johan Jakob Schubert och hans familj i kvarteret Warfwet nr 4. Hustrun är Carolina Vilhelmina Söderholm är släkt med Mathilda, en kusin på moderns sida. Mathilda blir här Mamsell i en stor familj med många tjänare. Hon blir kvar i familjen i 17 år.

[Norrköpings Hedvigs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00270/A I/10 \(1842-1848\), bildid: C0017195_00015, sida 7](#)

[Norrköpings Hedvigs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00270/A I/11 \(1848-1853\), bildid: C0017196_00020, sida 11](#)

[Norrköpings Hedvigs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00270/A I/13 \(1854-1859\), bildid: C0017198_00019, sida 11](#)

[Norrköpings Hedvigs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00270/A I/15 \(1859-1864\), bildid: C0017200_00021, sida 12](#)

Åter till Ledberg

1863 flyttar Mathilda åter till Ledberg. Hon blir hyresgäst i Nedre Bosgård, 1 mantal. Gården ägs av församlingarna Ledberg, Västerlösa, Lönsås och Tjällmo under namn "Hultgrenska Donationen".

1866 skrivs en Concertist Anton Johan Georg Prattè in på samma sida under benämningen "Logeras". Han kommer från Obestämd ort. Detta är första tillfället de två dokumenteras att finnas nära varandra.

[Ledbergs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00214/A I/12 \(1866-1870\), bildid: C0016778_00032, sida 24](#)

1874-11-02 flyttar de två gemensamt från Nedre Bosgård till Vreta Kloster.

[Ledbergs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00214/A I/13 \(1871-1875\), bildid: C0016779_00031, sida 24](#)

De bosätter sig gemensamt i Odensnäs som ligger på andra sidan ån från Ledbergs kyrka sett.

Lyckan blir inte lång. Concertmästaren Anton Johan Georg Prattè dör 1875-05-23.

[Vreta klostrets kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00431/A I/21 \(1872-1876\), bildid: C0018969_00060, sida 350](#)

[Vreta klostrets kyrkoarkiv, Död- och begravningsböcker, SE/VALA/00431/F/4 \(1872-1889\), bildid: A0010212_00023, sida 37](#) . Dödsorsak "Hjertåkomma". Han anges vara Ogift.

I Söderköping och Tåby

Mathilda byter bostad till Odensborg i närheten 1880. Hon flyttar sedan till Söderköping 1881-09-20. inflyttad till Hospitalskvarteren Nr 27 och hyr där av en familj Reuterskjöld. (I faderns bouppteckning var en Reuterskjöld hennes ombud då hon var omyndig.) Hon flyttar till Tåby 1888-09-19.

[S:t Laurentii kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00322/A I/21 \(1886-1890\), bildid: C0018510_00221, sida 259](#)

Hon blir hyresgäst hos en Greve Sparre gift med Johanna Jakobina Schubert som var dotter i den Schubertfamilj i Norrköping där Mathilda bodde i 17 år. De bor i en villa benämnd Vilan.

[Tåby kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00392/A I/17 \(1881-1890\), bildid: C0018715_00141, sida 154](#)

Efter att greven Sparre dött 1891 flyttar Mathilda åter till Söderköping 1891-09-17.

[Tåby kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00392/A I/18 \(1891-1895\), bildid: C0018716_00131, sida 125](#)

Hon hyr åter in sig hos familjen Reuterskjöld i Hospitalskvarteret Nr 27. Här dör hon också 1895-11-13 två dagar efter sin 79-årsdag.

[S:t Laurentii kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/VALA/00322/A I/22 \(1891-1895\), bildid: C0018511_00238, sida 263](#)

[S:t Laurentii kyrkoarkiv, Födelse- och dopböcker, SE/VALA/00322/C/8 \(1895-1908\), bildid: F0004366_00138, sida 3](#) . Dödsorsak Lunginflammation. Hon begravs den 18/11. Enligt hennes testamente skall gravsättningen ske i Ledberg.

2. Bouppteckningar

Jag har funnit bouppteckningar för Mathildas far Svante Björkdahl, Anton Edvard Pratté och för Mathilda själv. Faderns bouppteckning är gratis tillgänglig över nätet från Riksarkivet medan de två övriga kräver abonnemang till Arkiv Digital för att läsas.

Fader Svante Björkdahls bouppteckning finns på

[Ydre häradsrätts arkiv, Bouppteckningar och arvskiften, SE/VALA/01637/F III a/40 \(1831\), bildid: C0113954_00014](#)

Familjen var inte fattig, tvärom. Fastigheten 1 Mantal Frälse Leddamålen upptogs till 6000 Riksdaler. Behållningen enligt bouppteckningen är 8857 Riksdaler i ett prisläge där en mjölkko värderades till c:a 18 Riksdaler. (Uträkningen Tillgångar minus Skulder ser inte riktig ut! Behållning 936 Riksdaler är troligare.)

Bouppteckningen efter "Ledamoten av Musikaliska Akademien och Herr Direktören Anton Edvard Pratté från Odensnäs" finns hos

Gullbergs häradsrätt (E) FII:26 (1868-1875) Bild 774 / sid 1539 (AID: v76665.b774.s1539, NAD: SE/VALA/01534). En klickbar länk till digital kopia som kräver avgift och inloggning är <http://www.arkivdigital.se/aid/show/v76665.b774.s1539> . Behållning 1497 kronor.

I denna bouppteckning finns följande antecknat:

"Mamsell Björkdahl tillkännagiver att den avlidnes Qvarlåtenskap genom år 1873 upprättat testamente, skulle ensamt tillfalla henne, samt att sagda testamente i ändamål af bevakning inlämnats till Gullbergs HäradsRätt, där detsamma nu förvaras."

Bouppteckning efter Fröken Augusta Mathilda Björkdahl finns hos Söderköpings rådhusrätt och magistrat (E) FI:29 (1896-1902) Bild 15 / sid 25 (AID: v186742.b15.s25, NAD: SE/VALA/01710). En klickbar länk till digital kopia som kräver avgift och inloggning är <http://www.arkivdigital.se/aid/show/v186742.b15.s25> . Behållning 4409 kronor.

3. Mathildas testamente

I Mathildas bouppteckning finns en avskrift av hennes testamente som här följer i min tolkning:

"Att läsas efter min död.

Ett är visst och det är människan dö skall --- och som jag hunnit ett godt stycke in på det lutande planet, vill jag medan ännu tid är nedskrifva min oåterkalleliga önskan.

Utom tvenne minnen, skänkta af en döende vän (bestående uti ett guld-ankarur med vidhängande lång kedja, samt en fingerring med infattade rosenstenar), -- skola mina bror- och systerbarn dela sinsemellan min lilla qvarlåtenskap (med som jag hoppas vid min död oskingra 2000, 500 kronor).

Ofvannämnde minnen Klockan och Ringen deremot, böra försäljas af en sakkunnig Person, jag vill tro de böra gå till omkring 500 kr. Dessa penningar böra insättas i Ledbergs Kyrkokassa och Räntan tillfalla Kyrkovaktaren för vård och puttsning af Fyra Grafvar på Ledbergs Kyrkogård, nämligen Professor A. E. Prattès, Undertecknads inom betald plats, med planterad Häck, min moders Anna Charlotta Björkdahls samt Fanjunkaren J. P. Bergs Graf. -- Desse båda sednare nämnda Grafvar, lefver nog alltid någon gammal vän eller annan opartisk Person som kan upplysa hvar de befinnes.

Wid min transport till det inköpta hvilorummet, bör Pastor i Församlingen vänligen anmodas att när summan af Klockan och Ringen erhålles emottaga och plassera den tjenligt, samt när Räntan utfaller godhetsfullt öfverlemna de till Kyrkovaktaren och se till för Kyrkogårdens prydnad, att Arbetet blir ordentligt utfört.

Alltid i Guds hand, -- ske hans vilja när min sista stund är inne.

Mathilda Björkdahl "